

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проєкт Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у правоохоронних органах, судах та органах судової влади», внесений народним депутатом України Власенком С. В. (реєстр. № 15568 від 27.08.2026)

Комітет на засіданні 31 серпня 2026 року (протокол № 272), згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р. О. від 28 серпня 2026 року (електронна картка документа (2324575)), розглянув проєкт Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у правоохоронних органах, судах та органах судової влади», внесений народним депутатом України Власенком С. В. (реєстр. № 15568 від 27.08.2026).

Відповідно до частини третьої статті 89 Конституції України, частини першої статті 1, частини першої статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та частини першої статті 87 Регламенту Верховної Ради України, Верховна Рада України для проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес, утворює тимчасові слідчі комісії, якщо за це проголосувала не менш як одна третина від конституційного складу Верховної Ради України.

Комітет зазначив, що вимоги до складу тимчасової слідчої комісії визначені положеннями статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та частинами другою – п'ятою, шостою та восьмою статті 85, частинами другою та третьою статті 87 Регламенту Верховної Ради України.

Так, кількісний склад тимчасової слідчої комісії формується з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій (депутатських груп). Пропозиції щодо кількісного та персонального складу тимчасової слідчої комісії подаються депутатськими фракціями (депутатськими групами) у п'ятиденний строк з дня направлення до них звернення ініціатора (ініціаторів)

утворення тимчасової слідчої комісії. У складі тимчасової слідчої комісії може бути представлено не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи). Якщо депутатська фракція (депутатська група) не запропонувала у встановлений строк представників для роботи в тимчасовій слідчій комісії, то комісія створюється без участі представників цієї депутатської фракції (депутатської групи).

Верховна Рада України у постанові про утворення тимчасової слідчої комісії визначає, зокрема, назву тимчасової слідчої комісії, її завдання і коло питань, що підлягають розслідуванню, кількісний і персональний склад тимчасової слідчої комісії, голову та заступника голови тимчасової слідчої комісії. На посаду голови тимчасової комісії не може бути обраний голова комітету. Голова тимчасової слідчої комісії, заступник голови та секретар комісії не можуть бути членами однієї депутатської фракції (депутатської групи).

Секретар тимчасової слідчої комісії обирається на першому засіданні тимчасової слідчої комісії із числа її членів шляхом таємного або відкритого голосування більшістю народних депутатів України від складу тимчасової слідчої комісії, затвердженого Верховною Радою України.

Положеннями частини восьмої статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частини першої статті 14 Закону України «Про статус народного депутата України», частини сьомої статті 87 Регламенту Верховної Ради України передбачено, що народний депутат України за погодженням з відповідною депутатською фракцією може бути обраний членом не більше двох тимчасових слідчих комісій.

1. Щодо змісту проєкту Постанови (реєстр. № 15568) Комітет зазначив таке.

1.1. Згідно з назвою та пунктом 1 проєкту Постанови пропонується утворити Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у правоохоронних органах, судах та органах судової влади (далі – Тимчасова слідча комісія).

Своєю чергою, основними завданнями Тимчасової слідчої комісії, відповідно до пункту 2 проєкту Постанови, пропонується визначити:

«1) збір, аналіз, узагальнення та оцінка інформації про можливі факти вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, зловживання владою чи службовим становищем, перевищення службових повноважень, незаконне збагачення, конфлікт інтересів, бездіяльність, незаконне втручання у діяльність підприємств, установ, організацій, приховування правопорушень, порушення гарантій прав і свобод людини та інших порушень законодавства у діяльності органів прокуратури, зокрема і Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Національної поліції України, Служби безпеки України,

Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, Бюро економічної безпеки України, інших правоохоронних органів;

2) збір, аналіз, узагальнення та оцінка інформації про можливі факти вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у діяльності:

антикорупційних органів;

органів судової влади, судів усіх рівнів та юрисдикцій, крім питань здійснення правосуддя судом;

державних органів у системі правосуддя, органів суддівського врядування і самоврядування, зокрема Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Державної судової адміністрації України, Служби судової охорони, З'їзду суддів України, Ради суддів України, Національної школи суддів України, тощо;

конкурсних, дорадчих та дисциплінарних комісій, Громадської ради доброчесності, Етичної ради, Громадської ради міжнародних експертів, інших суб'єктів, які здійснюють перевірку суддів і кандидатів на посади суддів, зокрема щодо відповідності критеріям професійної етики та доброчесності;

експертних установ, їх структурних та/або відокремлених підрозділів, керівників, їх заступників, експертів, фахівців, службових та інших посадових осіб, які проводять експертизи та/або здійснюють інше організаційне, адміністративне чи технічне забезпечення їх проведення у кримінальних провадженнях;

інших органів, громадських об'єднань, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, їх посадових та службових осіб, якщо їх діяльність пов'язана із забезпеченням функціонування судової влади, формуванням, добором, кваліфікаційним оцінюванням, призначенням, притягненням до дисциплінарної відповідальності чи організаційним забезпеченням діяльності суддівського корпусу України, а також із здійсненням досудового розслідування, кримінальних проваджень, процесуальним керівництвом, підтриманням публічного обвинувачення, здійсненням правосуддя та забезпеченням кримінальних проваджень;

3) виявлення можливих фактів вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень під час здійснення досудового розслідування або судового провадження у кримінальних провадженнях, інших порушень законодавства у сфері запобігання та протидії корупції, а також зловживання владою чи службовим становищем, перевищення службових повноважень, незаконного збагачення, незаконного впливу на прийняття рішень та діяльність державних органів, правоохоронних органів, органів судової влади, органів суддівського врядування, суддівського самоврядування, функціонування судової системи, незаконного втручання у діяльність правоохоронних органів, органів судової влади, конфлікту інтересів, бездіяльності, приховування правопорушень, порушення принципів верховенства права, незалежності правоохоронних органів та правосуддя, гарантій прав та свобод людини й громадянина, невідповідності вимогам професійної етики та доброчесності відповідно до законодавства, інших порушень законодавства, що можуть свідчити про

наявність системних недоліків у діяльності відповідних органів, нецільового, незаконного та/або неефективного використання коштів державного та місцевих бюджетів, порушення бюджетного законодавства, законодавства у сфері публічних закупівель, неефективного управління державними фінансовими ресурсами та державним майном, а також встановлення причин і умов, що сприяли вчиненню зазначених правопорушень та інших порушень законодавства, підготовка пропозицій щодо їх усунення та запобігання їх виникненню в майбутньому;

4) оцінка ефективності організаційного, кадрового, фінансового та нормативно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів, судів, органів судової влади, механізмів їх контролю, а також підготовка пропозицій щодо усунення виявлених порушень, недоліків і прогалин законодавства з питань, пов'язаних із предметом діяльності Тимчасової слідчої комісії, визначеним назвою цієї Постанови та цим пунктом;

5) здійснення інших заходів, безпосередньо пов'язаних із виконанням завдань Тимчасової слідчої комісії в межах її предмета відання.

У цій Постанові термін «правоохоронні органи» вживається у значенні, наведеному в Законі України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів».

З огляду на наведене, Комітет звернув увагу на те, що 19 червня 2025 року Верховною Радою України було утворено однойменну Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України (Постанова Верховної Ради України № 4511-IX), та визначено, що строк діяльності Тимчасової слідчої комісії становить один рік з дня її утворення, а також, що звіт про виконану роботу комісії має бути заслуханий не пізніше шестимісячного строку з дня її утворення, тобто до 19 грудня 2025 року.

Так, 15 грудня 2025 року народними депутатами України – членами Тимчасової слідчої комісії Власенком С. В. та іншими (всього 7 підписів) було внесено на розгляд Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України про звіт Тимчасової слідчої комісії про виконану роботу (реєстр. № 14299), а також, власне, звіт Тимчасової слідчої комісії про виконану роботу, у додатку до проекту Постанови, які були розглянуті Комітетом на засіданні 16 грудня 2025 року¹ та не були розглянуті Верховною Радою України.

Своєю чергою, 17 червня 2026 року народними депутатами України – членами Тимчасової слідчої комісії Власенком С. В. та іншими (всього 8 підписів) було внесено на розгляд Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у правоохоронних органах, судах та органах судової

¹ Експертний висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у правоохоронних органах, судах та органах судової влади про виконану роботу» (реєстр. № 14299 від 15.12.2025) (протокол № 251).

влади» (реєстр. № 15337), а також звіт Тимчасової слідчої комісії про виконану роботу у додатку до проекту Постанови Верховної Ради України за рік її діяльності, які також були розглянуті Комітетом на засіданні 29 червня 2026 року², проте не були розглянуті Верховною Радою України.

1.2. З огляду на зміст предмета розслідування утвореної Тимчасової слідчої комісії Комітет зазначив, що відповідно до положень статті 6 Конституції України державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією України межах і відповідно до законів України.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 19 Конституції України).

Положеннями пункту 33 частини першої статті 85 Конституції України передбачено, що до повноважень Верховної Ради України належить здійснення парламентського контролю у межах, визначених Конституцією України та законом.

Так, колегіальним тимчасовим органом Верховної Ради України, завданням якого є здійснення парламентського контролю шляхом проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес, є тимчасова слідча комісія (частина третя статті 89 Конституції України, частина перша статті 1 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України»).

Тимчасові слідчі комісії діють на принципах верховенства права, законності, поваги та дотримання прав людини і громадянина, колегіальності, рівноправності членів комісії, вільного обговорення і вирішення питань, об'єктивності, неупередженості та обґрунтованості прийнятих рішень, висновків і пропозицій (стаття 2 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України»).

Разом з цим, положеннями частини четвертої статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» передбачено, що тимчасова слідча комісія не може утворюватися з питань: здійснення правосуддя судом; встановлення наявності чи відсутності вини особи у вчиненні кримінального правопорушення; яке є предметом діяльності утвореної Верховною Радою України іншої слідчої комісії.

Своєю чергою, відповідно до положень частини першої статті 124, частин першої та другої статті 126, частини першої статті 127 Конституції України, частини першої статті 5, частин першої та четвертої статті 6 Закону

² Експертний висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у правоохоронних органах, судах та органах судової влади» (реєстр. № 15337 від 17.06.2026) (протокол № 268).

України «Про судоустрій і статус суддів» правосуддя в Україні здійснюють виключно суди. Здійснюючи правосуддя, суди є незалежними від будь-якого незаконного впливу. Правосуддя здійснюють судді. Незалежність і недоторканність судді гарантуються Конституцією і законами України. Вплив на суддю у будь-який спосіб забороняється. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи повинні утримуватися від заяв та дій, що можуть підірвати незалежність судової влади.

Враховуючи це, Комітет звернув увагу на позицію Конституційного Суду України, викладену ним у рішенні від 10 травня 2000 року № 8-рп/2000, а саме: Верховна Рада України здійснює парламентський контроль у різних організаційно-правових формах, зокрема, шляхом утворення тимчасових слідчих комісій для проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес (частина четверта статті 89 Конституції України), але тільки у межах, визначених Конституцією України (пункт 33 частини першої статті 85 Конституції України).

Разом з цим, Конституційний Суд України у рішенні від 1 грудня 2004 року № 19-рп/2004 зазначав, що: «Положення частини другої статті 126 Конституції України «вплив на суддів у будь-який спосіб забороняється» треба розуміти як забезпечення незалежності суддів у зв'язку із здійсненням ними правосуддя, а також як заборону щодо суддів будь-яких дій незалежно від форми їх прояву з боку державних органів, установ та організацій, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, фізичних та юридичних осіб з метою перешкодити виконанню суддями професійних обов'язків або схилити їх до винесення неправосудного рішення тощо».

Крім цього, Конституційний Суд України вирішуючи справу за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України у своєму рішенні від 27.10.2020 №13-р/2020, врахував те, що незалежність суддів від інших органів державної влади має вирішальне значення в будь-якій демократії.

Конституційний Суд України вважає, що на законодавчому рівні повинні бути створені такі взаємовідносини, які виключали б невинуватений тиск, вплив чи контроль з боку виконавчої або законодавчої влади на судову владу та запобігали б виникненню нормативного регулювання, яке дасть змогу на законодавчому рівні контролювати органи судової влади, а також суддів при здійсненні ними функцій і повноважень, що призведе до втручання у діяльність судової влади та посягання на її незалежність, закріплену Основним законом України. Таким чином, створюючи відповідні органи, запроваджуючи відповідальність (санкції), окремі види контролю, законодавець повинен виходити з принципів незалежності судової влади, невтручання у діяльність судів та суддів.

Конституційний Суд України наголошує, що будь-які форми та методи контролю у виді перевірок, моніторингу тощо функціонування та діяльності

судів і суддів повинні реалізовуватись лише органами судової влади та виключати створення таких органів у системі як виконавчої, так і законодавчої влади.

Окремо Комітет звернув увагу на те, що Головне юридичне управління Апарату Верховної Ради України у довідках на постанови Верховної Ради України про утворення тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України^{3,4,5,6,7,8} неодноразово наголошувало на необхідності системного застосування положень Конституції України щодо розслідування тимчасовими слідчими комісіями питань, які становлять суспільний інтерес, «компетенції правоохоронних органів, прокуратури та судів, а також правових позицій Конституційного Суду України щодо змісту положень, серед іншого, статей 6, 19 Основного Закону України (рішення від 24 червня 1999 року № 6-рп/99, 7 травня 2002 року № 8-рп/2002, 18 листопада 2004 року № 17-рп/2004 тощо)».

Враховуючи вищевикладене Комітет зауважив, що проєкт Постанови мав бути підготовлений з урахуванням наведених положень Конституції України, законів України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», «Про судоустрій і статус суддів» та юридичних позицій Конституційного Суду України.

1.2.1. Крім того, Комітет зазначив, що у рамках здійснення контрольної функції Верховної Ради України, зокрема положеннями статті 2321 (розділ VI Регламенту Верховної Ради України), передбачено розгляд звітів і доповідей

³ Довідка Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України до Постанови Верховної Ради України «Про утворення тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування обставин, що призвели до смерті судді Автозаводського районного суду м. Кременчука Полтавської області Лободенка Олександра Станіславовича та міського голови міста Кременчука Полтавської області Бабаєва Олега Мейдановича» від 2 лютого 2022 року № 07/2-2022/30030 (823219).

⁴ Довідка Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України до Постанови Верховної Ради України «Про утворення тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування смерті (вбивства) народного депутата України Полякова Антона Едуардовича» від 19 листопада 2021 року № 07/2-2021/358988 (717016).

⁵ Довідка Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України до Постанови Верховної Ради України «Про утворення тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань перевірки та оцінки стану акціонерного товариства «Українська залізниця», розслідування фактів можливої бездіяльності, порушення законодавства України органами управління зазначеного підприємства, що призвели до значного погіршення технічного стану підприємства та основних виробничих показників» від 1 лютого 2022 року № 07/2-2021/27006 (367461).

⁶ Довідка Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України до Постанови Верховної Ради України «Про утворення тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України» від 14 березня 2025 року № 07/2-2025/59421 (1832433).

⁷ Довідка Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України до Постанови Верховної Ради України «Про утворення тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України у сферах культури, охорони культурної спадщини, туризму, фізичної культури і спорту» від 14 березня 2025 року № 07/2-2025/59396 (1832440).

⁸ Довідка Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України до Постанови Верховної Ради України «Про утворення тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень в правоохоронних органах, судах та органах судової влади» від 27 червня 2025 року № 07/2-2025/149187 (1925543).

державних органів та посадових осіб, зокрема звітів: Генерального прокурора про діяльність прокуратури, Голови Служби безпеки України про діяльність Служби безпеки України та Директора Державного бюро розслідувань про результати діяльності цього органу за календарний рік, стан виконання покладених на нього завдань, додержання законодавства, прав і свобод людини і громадянина, а також напрями та шляхи підвищення ефективності діяльності Державного бюро розслідувань.

За підсумками обговорення звіту Верховна Рада України може прийняти відповідну постанову про взяття звіту до відома, про оцінку діяльності державного органу, посадової особи, звіт якої було розглянуто, а також у порядку, передбаченому Регламентом Верховної Ради України, прийняти інші рішення, прийняття яких рекомендується у звіті (частина сьома статті 232¹ Регламенту Верховної Ради України).

Крім цього, за підсумками обговорення звіту Директора Державного бюро розслідувань Верховна Рада України може прийняти постанову про взяття звіту до відома та визнання роботи Директора Державного бюро розслідувань задовільною чи незадовільною. У разі визнання роботи Директора Державного бюро розслідувань незадовільною таке рішення Верховної Ради є підставою для звільнення зазначеної особи із займаної посади (частина восьма статті 232¹ Регламенту Верховної Ради України).

1.3. Згідно з підпунктом 1 пункту 2 проєкту Постанови, одним з основних завдань Тимчасової слідчої комісії пропонується визначити: «збір, аналіз, узагальнення та оцінка інформації про можливі факти вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, зловживання владою чи службовим становищем, перевищення службових повноважень, незаконне збагачення, конфлікт інтересів, бездіяльність, незаконне втручання у діяльність підприємств, установ, організацій, приховування правопорушень, порушення гарантій прав і свобод людини та інших порушень законодавства у діяльності органів прокуратури, зокрема і Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Національної поліції України, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, Бюро економічної безпеки України, інших правоохоронних органів».

З огляду на це та беручи до уваги наведені положення частини четвертої статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», якими передбачено, що тимчасова слідча комісія не може утворюватися, зокрема, з питання: «яке є предметом діяльності утвореної Верховною Радою України іншої слідчої комісії» (підпункт 3), Комітет зазначив, що 9 квітня 2026 року парламентом було утворено Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці

України⁹, одним з основних завдань якої є «розслідування можливих протиправних дій посадових осіб Служби безпеки України, Національної поліції України, Бюро економічної безпеки України, Державної митної служби України, Державної податкової служби України, Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Державної служби фінансового моніторингу України, Державної аудиторської служби України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Державної прикордонної служби України та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України».

1.4. Згідно з підпунктом 3 пункту 2 проєкту Постанови, одним з основних завдань Тимчасової слідчої комісії пропонується визначити: «виявлення можливих фактів вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень під час здійснення досудового розслідування або судового провадження у кримінальних провадженнях, інших порушень законодавства у сфері запобігання та протидії корупції, а також зловживання владою чи службовим становищем, перевищення службових повноважень, незаконного збагачення, незаконного впливу на прийняття рішень та діяльність державних органів, правоохоронних органів, органів судової влади, органів суддівського врядування, суддівського самоврядування, функціонування судової системи, незаконного втручання у діяльність правоохоронних органів, органів судової влади, конфлікту інтересів, бездіяльності, приховування правопорушень, порушення принципів верховенства права, незалежності правоохоронних органів та правосуддя, гарантій прав та свобод людини й громадянина, невідповідності вимогам професійної етики та доброчесності відповідно до законодавства, інших порушень законодавства, що можуть свідчити про наявність системних недоліків у діяльності відповідних органів, нецільового, незаконного та/або неефективного використання коштів державного та місцевих бюджетів, порушення бюджетного законодавства, законодавства у сфері публічних закупівель, неефективного управління державними фінансовими ресурсами та державним майном, а також встановлення причин і умов, що сприяли вчиненню зазначених правопорушень та інших порушень законодавства, підготовка пропозицій щодо їх усунення та запобігання їх виникненню в майбутньому».

З огляду на наведене, Комітет звернув увагу на те, що Конституційним Судом України у рішенні від 11 квітня 2000 року № 4-рп/2000 було встановлено, що «як впливає із статті 19 Конституції України та чинного законодавства,

⁹ Постанова Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України» від 9 квітня 2026 року № 4850-IX.

органи державної влади і місцевого самоврядування, їх посадові особи, засоби масової інформації, громадсько-політичні організації (рухи) та їх представники не повинні втручатись у діяльність прокуратури... Це стосується і Верховної Ради України, її органів та народних депутатів України. Такий висновок випливає з того, що Конституція України серед повноважень Верховної Ради України безпосередньо не передбачає здійснення контролю за діяльністю прокуратури, а правом надавати собі додаткові контрольні повноваження шляхом прийняття відповідного закону Верховна Рада України не наділена».

1.5. У підпункті 4 пункту 2 проекту Постанови пропонується визначити одним з основних завдань Тимчасової слідчої комісії: «оцінка ефективності організаційного, кадрового, фінансового та нормативно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів, судів, органів судової влади, механізмів їх контролю, а також підготовка пропозицій щодо усунення виявлених порушень, недоліків і прогалин законодавства з питань, пов'язаних із предметом діяльності Тимчасової слідчої комісії, визначеним назвою цієї Постанови та цим пунктом».

Комітет звернув увагу на положення частини другої статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», якими передбачено, що тимчасова слідча комісія у визначений Верховною Радою України термін, але не пізніш як через шість місяців з дня її утворення, подає Верховній Раді України письмовий звіт про виконану роботу, а також підготовлені нею пропозиції щодо проектів актів Верховної Ради України, висновки, пропозиції та інші матеріали, які надаються народним депутатам України для ознайомлення.

Враховуючи це, та беручи до уваги, що основні завдання Тимчасової слідчої комісії і коло питань, що підлягають розслідуванню, визначені в пункті 2 проекту Постанови, Комітет зазначив про необхідність приведення підпункту 4 пункту 2 проекту Постанови у відповідність до частини другої статті 3, частини п'ятої статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України».

1.6. Відповідно до абзацу першого підпункту 5 пункту 2 проекту Постанови одним з основних завдань Тимчасової слідчої комісії пропонується визначити «здійснення інших заходів, безпосередньо пов'язаних із виконанням завдань Тимчасової слідчої комісії в межах її предмета відання».

Комітет зазначив, що запропонована редакція абзацу першого підпункту 5 пункту 2 проекту Постанови не відповідає принципу правової визначеності, як одного із елементів конституційного принципу верховенства права, оскільки не забезпечує чіткості, зрозумілості та однозначності відносно розуміння того, які саме питання «пов'язані» з предметом діяльності Тимчасової слідчої комісії та які з них підлягатимуть розслідуванню.

З огляду на це, Комітет звернув увагу на позицію Конституційного Суду України, викладену ним у рішенні від 20 червня 2019 року № 6-р/2019, а саме: «4.2. Діяльність правотворчих і правозастосовчих органів держави має

здійснюватися за принципом верховенства права і прямої дії норм Конституції України, а повноваження – у встановлених Основним Законом України межах і відповідно до законів (абзац третій підпункту 4.3 пункту 4 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 27 лютого 2018 року № 1-р/2018). Із конституційних принципів рівності і справедливості випливає вимога визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминуче призводить до сваволі (абзац другий підпункту 5.4 пункту 5 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005)».

1.7. Комітет привернув увагу до того, що проект Постанови містить два пункти «3», у першому з яких пропонується передбачити, що:

«3. Тимчасова слідча комісія має право досліджувати документи, факти, події, рішення, дії чи бездіяльність, а також інші обставини, безпосередньо пов'язані з предметом її діяльності, організаційні, кадрові, фінансові, дисциплінарні, адміністративні, управлінські та інші процеси, що можуть свідчити про вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, зловживань, інших порушень законодавства, невідповідності вимогам професійної етики та доброчесності відповідно до законодавства, конфлікту інтересів, незаконного впливу, незаконного втручання у діяльність правоохоронних органів чи органів судової влади, судів, приховування правопорушень, порушення прав і свобод людини, а також інших обставин, що мають істотне суспільне значення та безпосередньо стосуються предмета діяльності Тимчасової слідчої комісії.

Діяльність Тимчасової слідчої комісії поширюється на правоохоронні органи, органи прокуратури, органи досудового розслідування, суди всіх рівнів та юрисдикцій, органи судової влади, органи суддівського врядування й самоврядування, а також органи, установи, підприємства та організації незалежно від форми власності та підпорядкування, їх посадових і службових осіб, об'єднання громадян, медіа, їх керівників та працівників, якщо їх діяльність пов'язана з предметом діяльності Тимчасової слідчої комісії або може впливати на виконання покладених на неї завдань.

Тимчасова слідча комісія не наділена повноваженнями втручатися у конкретні кримінальні провадження, досудове розслідування яких здійснюється органами досудового розслідування, а також у діяльність органів прокуратури та суду щодо таких кримінальних проваджень, надання оцінки доказам у конкретних кримінальних, судових провадженнях, перегляду, перевірки чи оцінки законності, обґрунтованості процесуальних, судових рішень та/або дій учасників конкретних проваджень, які ще тривають. Діяльність Комісії спрямована на виявлення, дослідження проблем, недоліків правового регулювання, організації роботи відповідних органів, причин та умов, що сприяють можливим порушенням законодавства, корупційним або пов'язаним з корупцією правопорушенням.

Тимчасова слідча комісія здійснює свою діяльність з неухильним дотриманням принципу незалежності судової влади. Діяльність Комісії не може бути підставою для втручання у здійснення правосуддя, впливу на суддів під час здійснення ними правосуддя, перегляду або оцінки законності й обґрунтованості судових рішень поза межами, визначеними Конституцією та законами України.

Тимчасова слідча комісія має право досліджувати факти, події та обставини незалежно від часу їх виникнення, якщо вони пов'язані з предметом діяльності Тимчасової слідчої комісії, визначеним цією Постановою».

У другому пункті «3»:

«3. Визначити, що кількісний склад Тимчасової слідчої комісії становить «8» народних депутатів України».

З огляду на це Комітет зауважив, що форми роботи тимчасових слідчих комісій, їх права та обов'язки, вичерпно визначені на законодавчому рівні – у розділі III Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України». Зокрема, у пунктах 1 та 7 частини першої статті 12 цього Закону передбачено право тимчасової слідчої комісії, у порядку, визначеному законом, отримувати необхідну для своєї діяльності інформацію, документи, матеріали та інші відомості, що стосуються предмета розслідування, від органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових, службових осіб, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та їх керівників (або посадових осіб, що виконують їх обов'язки), а також звертатися за допомогою до цих суб'єктів, які зобов'язані сприяти тимчасовій слідчій комісії при розслідуванні визначених Верховною Радою України питань. Враховуючи зазначене, абзац перший підпункту 5 пункту 2 проекту Постанови варто виключити.

Разом з цим, у контексті наведених положень першого пункту 3 проекту Постанови маємо повторно привернути увагу до рішення Конституційного Суду України від 11 квітня 2000 року № 4-рп/2000 у якому було встановлено, що «як впливає із статті 19 Конституції України та чинного законодавства, органи державної влади і місцевого самоврядування, їх посадові особи, засоби масової інформації, громадсько-політичні організації (рухи) та їх представники не повинні втручатись у діяльність прокуратури... Це стосується і Верховної Ради України, її органів та народних депутатів України. Такий висновок впливає з того, що Конституція України серед повноважень Верховної Ради України безпосередньо не передбачає здійснення контролю за діяльністю прокуратури, а правом надавати собі додаткові контрольні повноваження шляхом прийняття відповідного закону Верховна Рада України не наділена».

1.8. Враховуючи викладені зауваження Комітет запропонував виключити перший пункт «3» і доповнити пункт 2 абзацами такого змісту:

«Тимчасова слідча комісія не наділена повноваженнями втручатися у конкретні кримінальні провадження, досудове розслідування яких здійснюється органами досудового розслідування, а також у діяльність органів прокуратури та суду щодо таких кримінальних проваджень, надання оцінки

доказам у конкретних кримінальних, судових провадженнях, перегляду, перевірки чи оцінки законності, обґрунтованості процесуальних, судових рішень та/або дій учасників конкретних проваджень, які ще тривають. Діяльність Комісії спрямована на виявлення, дослідження проблем, недоліків правового регулювання, організації роботи відповідних органів, причин та умов, що сприяють можливим порушенням законодавства, корупційним або пов'язаним з корупцією правопорушенням.

Тимчасова слідча комісія здійснює свою діяльність з неухильним дотриманням принципу незалежності судової влади. Діяльність Комісії не може бути підставою для втручання у здійснення правосуддя, впливу на суддів під час здійснення ними правосуддя, перегляду або оцінки законності й обґрунтованості судових рішень поза межами, визначеними Конституцією та законами України.»

У другому пункті «3» знаки та цифру «8» замінити словом «вісім».

2. Щодо кількісного та персонального складу утворюваної Тимчасової слідчої комісії Комітет зазначив, що до проекту Постанови додані копії звернень ініціатора утворення Тимчасової слідчої комісії до всіх депутатських фракцій, депутатських груп у Верховній Раді України.

Своєю чергою, згідно з пропозиціями депутатських фракцій та депутатських груп, що додані до проекту Постанови, пропонується обрати до персонального складу Тимчасової слідчої комісії таких народних депутатів України:

від депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»:

Бужанського Максима Аркадійовича – заступником голови Тимчасової слідчої комісії,

Дирдіна Максима Євгеновича,

Павлюка Максима Васильовича,

Ткаченка Олександра Михайловича,

Третякову Галину Миколаївну,

від депутатської фракції політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» – Власенка Сергія Володимировича – головою Тимчасової слідчої комісії;

від депутатської групи «Платформа за життя та мир» – Мамояна Суто Чолоєвича;

від депутатської групи «Відродження України» – Гнатенка Валерія Сергійовича.

Комітет зазначив, що від депутатських фракцій ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРІСТЬ», Політичної Партії «ГОЛОС» та депутатських груп «ДОВІРА» і «Партія «За майбутнє» пропозицій щодо кількісного та персонального складу утворюваної Тимчасової слідчої комісії не надійшло і у проекті Постанови представники цих депутатських фракцій та депутатських груп відсутні.

Враховуючи зазначене, проєкт Постанови потребує редакційного доопрацювання щодо виключення одного пункту 3 та доповнення двома

абзацами пункту 2, а також редакційних уточнень пункту 3 і виключення нумерації підпунктів 1 та 2 з пункту 4.

Враховуючи наведене, Комітет ухвалив висновок на проєкт Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у правоохоронних органах, судах та органах судової влади», внесений народним депутатом України Власенком С. В. (реєстр. № 15568 від 27.08.2026), і прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України, відповідно до пункту 8 частини четвертої статті 20 та частини третьої статті 138 Регламенту Верховної Ради України, розглянути його з урахуванням зауважень Комітету, пропозицій щодо виключення одного пункту 3 проєкту та доповнення двома абзацами пункту 2 проєкту Постанови, а також редакційних уточнень пунктів 3 і 4 проєкту Постанови, викладених у висновку Комітету, та визначитися шляхом голосування щодо цього проєкту Постанови.

Співдоповідачем від Комітету на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначено голову Комітету.

Голова Комітету

С. В. КАЛЬЧЕНКО

